

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 665/2022-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej spoločnosťou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, v mene ktorej koná prokurista Mgr. Michal Bizoň, LL.M., proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/20/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/20/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/20/2017 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v **s u m e 2 500 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **758,53 eur** a zaplatiť jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručitou ústavnému súdu 8. novembra 2022, prijatou na ďalšie konanie v celom rozsahu uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 665/2022-11 z 1. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci

bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Súčasne žiada prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a navrhuje, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie 4 000 eur.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa ako žalobkyňa domáhala návrhom na vydanie platobného rozkazu doručeným Okresnému súdu Banská Bystrica 27. mája 2016 proti žalovaným zaplata sumy 31 289,04 eur s príslušenstvom ako ceny za vykonanie diela. Na základe námietky miestnej príslušnosti bola vec 19. apríla 2017 postúpená okresnému súdu, ktorý po výzve z 5. mája 2021 na vyjadrenie sa k vyjadreniam žalovaných nariadil pojednávanie na 3. marec 2022. Termín bol z dôvodu prerozdelenia veci novej zákonnej sudkyňi zrušený a následne bol určený nový termín na 30. september 2022. Aj toto pojednávanie bolo zrušené z dôvodu nástupu zákonnej sudkyne na materskú dovolenku. Predmetný spis bol pridelený novému zákonnému sudcovi od 10. januára 2023.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. V napadnutom konaní podľa tvrdenia sťažovateľky dochádza k zbytočným prietahom, keďže od jeho postúpenia príslušnému súdu uplynulo vyše 5 rokov a vec nie je dosiaľ právoplatne skončená. Pripúšťa, že žalobu podala na miestne nepríslušnom súde, pretože vychádzala z údajov z listu vlastníctva, ale ústavnou sťažnosťou namieta prietahy v konaní až od postúpenia veci okresnému súdu.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

4. Okresný súd vo svojom vyjadrení konštatoval prietahy v predmetnom konaní, a to v období od 19. apríla 2017 do 30. júla 2020, ako aj v období od 1. septembra 2020 do 4. mája 2021.

5. Dĺžku konania okresný súd ospravedlňuje objektívnymi príčinami, a to vysokým počtom žalovaných v predmetnej veci (86 subjektov), zmenou zákonných sudcov, vysokým počtom vecí pridelených pôvodnej zákonnej sudkyňi, obmedzeným režimom práce v dôsledku pandémie, nepriaznivými personálnymi podmienkami a zaťaženosťou súdu. Okresný súd poznamenal, že na nepriaznivú situáciu opakovane upozorňoval Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, avšak bezúspešne, z čoho je možné vyvodiť zodpovednosť štátu nielen za túto situáciu, ale aj za samotné prietahy v konaní. V závere žiadal zvážiť dôvodnosť a primeranosť finančného zadosťučinenia, ktorého navrhovanú výšku súd považuje za neprimeranú.

6. Zákonný sudca, ktorému bola vec pridelená 10. januára 2023, k veci uvádza, že hoci sa dosiaľ vo veci neuskutočnilo ani jedno pojednávanie, súd vykonával vo veci úkony, ktoré smerovali

k úprave a splneniu procesných podmienok. Vzhľadom na vysoký počet žalovaných súd dlhšiu dobu ustaloval otázku ich zastúpenia, k čomu prispelo nesprávne označenie adresy niektorých žalovaných a nejasnosti v súvislosti s postavením správcu v súdnom konaní podľa zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Podľa jeho názoru sťažovateľka prispela k zmätočnosti tým, že podala žalobu na nepríslušnom súde a vyjadruje pochybnosť, či je práve ústavná sťažnosť vhodným prostriedkom na ukončenie prieskumov pri nevyužití sťažnosti predsedovi súdu podľa § 3 ods. 7 v spojení s § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. zákona o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

III.2. Replika sťažovateľky:

7. Sťažovateľka polemizuje s jednotlivými tvrdeniami a so závermi okresného súdu o príčinách vzniku prieskumov v konaní, ktoré následne rozporuje [najmä systémové zlyhania pri správe súdnictva, epidemiologická situácia, ustalovanie otázky zastúpenia žalovaných a nejasnosti pri postavení správcu bytového domu (čo svedčí o neefektívnej a nesústreďenej činnosti súdu), podanie žaloby na miestne nepríslušný súd (sťažovateľka namietala prieskumy od postúpenia veci na okresný súd), nepodanie sťažnosti predsedovi okresného súdu] a preto zotrváva na svojom závere, že postupom okresného súdu v namietanom konaní boli porušené označené práva podľa ústavy, listiny a dohovoru. Nemá výhrady k vyjadreniu okresného súdu týkajúceho sa výšky priznaného finančného zadosťučinenia (t. j. 500 eur za jeden rok prieskumov, čo v jej prípade predstavuje sumu 3000 eur). Replika obsahuje aj vyčíslenie trov konania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

9. Pri posudzovaní prvého kritéria zložitosti veci je zrejmé, že v danom prípade ide o konanie, v ktorom sa sťažovateľka domáhala zaplataenia ceny za vykonanie diela. Z pohľadu ústavného súdu nejde o konanie, ktoré by sa svojou zložitou z hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho hľadiska vymykalo agende štandardne rozhodovanej okresným súdom. V kontexte uvedeného ústavný súd konštatuje, že pokiaľ ide o faktickú (skutkovú) zložitnosť veci, príčinu doterajšej dĺžky konania mohla ovplyvniť skutočnosť, že vo veci vystupuje vysoký počet žalovaných, t. j. 86 subjektov (m. m. I. ÚS 462/2019). Túto skutočnosť v preskúmvanej veci ústavný súd zohľadnil pri určení výšky sumy primeraného finančného zadosťučinenia, pričom konštatuje, že ani týmito skutočnosťami nemožno odôvodniť neprimerane dlhotrvajúce konanie, ktoré nie je od postúpenia veci (od 19. apríla 2017) po šiestich rokoch ukončené.

10. V správaní sťažovateľky neboli zistené také skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania. Nemožno jej vytknúť, že podala žalobu na miestne nepríslušnom súde, keďže prietahy namieta až od postúpenia veci okresnému súdu 19. apríla 2017.

11. Pri hodnotení tretieho kritéria ústavný súd posudzoval obdobie od postúpenia veci okresnému súdu (19. apríl 2017) do podania ústavnej sťažnosti (8. novembra 2022). Z chronológie úkonov v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/20/2017 vyplýva obdobie nečinnosti od postúpenia veci okresnému súdu od 19. apríla 2017 až do 30. júla 2020. Ďalšie obdobie nečinnosti trvalo od 1. septembra 2020 do 4. mája 2021. V období od 4. mája 2021 do 24. septembra 2021 prebiehalo tzv. písomné štádium konania. Následne v období od 2. novembra 2021 do 4. augusta 2022 dochádzalo k nariadovaniu termínov pojednávania a k ich následnému zrušeniu (prvýkrát z dôvodu zmeny zákonnej sudkyne a druhýkrát z dôvodu nástupu zákonnej sudkyne na materskú dovolenku). Vec bola pridelená na prejednanie a rozhodnutie novému zákonnému sudcovi 10. januára 2023. Uvedenú chronológiu úkonov mal ústavný súd preukázanú z vyžiadaného spisu. Prietahy v konaní počas uvedených období uviedol vo svojom vyjadrení aj okresný súd, čo sťažovateľka v replike doručenej ústavnému súdu nerozporovala.

12. Výrazný podiel na nepriaznivom stave vybavovania dotknutej veci má okresný súd. Z chronológie úkonov vyplývajú výrazné obdobia nečinnosti, a to od 19. apríla 2017 až do 30. júla 2020 (39 mesiacov, t. j. 3 roky a 3 mesiace) a od 1. septembra 2020 do 4. mája 2021 (8 mesiacov), ktoré po ich sčítaní predstavujú takmer 4 roky nečinnosti. Celková dĺžka konania od postúpenia veci okresnému súdu (od 19. apríla 2017 predstavuje takmer šesťročný spor bez uskutočnenia pojednávania, a teda bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej, čo nie je ústavne akceptovateľné.

13. Ústavný súd už vo svojej rozhodovacej činnosti (práve vo vzťahu k prietahom, ku ktorým dochádza v konaniach pred Okresným súdom Bratislava I) uviedol, že systémové zlyhania pri správe súdnictva, a to bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (II. ÚS 481/2017, III. ÚS 204/2021, III. 366/2022). Rovnako sa už vyjadril aj k nepriaznivej epidemiologickej situácii, ktorá nemôže ohroziť právne záruky sťažovateľa na právoplatné rozhodnutie veci (III. ÚS 573/2021, III. ÚS 57/2022).

14. Po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu ústavný súd dospel k záveru, že prietahy v napadnutom konaní boli spôsobené nečinnosťou okresného súdu, čo je z ústavného hľadiska neakceptovateľné a neospravedliteľné. Vyslovil preto, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní boli porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výrokovej časti nálezu). Keďže do dnešného dňa nebolo napadnuté konanie ukončené, ústavný súd doplnil ochranu aj o uloženie príkazu vo veci konať (bod 2 výrokovej časti nálezu).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

15. Sťažovateľka sa domáhala aj primeraného finančného zadost'učinenia (4 000 eur). Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany

(IV. ÚS 210/04). Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci [neprimeraná dĺžka napadnutého konania (takmer 6 rokov od postúpenia veci bez uskutočneného pojednávania), obdobia nečinnosti (obdobie takmer 4 rokov), prvky skutkovej zložitosti veci (značne vysoký počet žalovaných)], ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 500 eur (bod 3 výrokovej časti nálezu). Ústavný súd prihliadol na fakt, že deklarácia porušenia základných práv, príkaz konať, ako aj náhrada trov konania implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok.

16. Vo zvyšnej časti, t. j. nad rámec priznaného finančného zadosťučinenia, ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výrokovej časti nálezu).

VI. Trov konania

17. Ústavný súd v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania konštatuje, že tie si sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti neuplatnila a až vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 17. februára 2022 (replika) predložila vyčíslenie trov konania. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde je priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom zakotvené ako možnosť ústavného súdu. Pri vyriešení otázky, či sťažovateľke priznať náhradu trov konania za konkrétnych okolností (ak nedošlo k ich riadnemu uplatneniu v petite ústavnej sťažnosti, ale dodatočne vyčíslením v replike), ústavný súd vychádza predovšetkým zo svojej povahy ľudsko-právneho súdu a keďže sťažovateľke vyhovel, čo sa týka základu, t. j. vyslovenia porušenia ústavnosti, tak napokon rozhodol aj o priznaní trov konania, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

18. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 193,83 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 11,63 eur (spolu 410,92 eur) a za 1 úkon právnej služby v roku 2023 (vyjadrenie vo veci po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie) v sume po 208,67 eur a režijný paušál v sume 12,52 eur, čo spolu predstavuje sumu 632,11 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky a Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov). Keďže právny zástupca sťažovateľky je platca dane pridanej hodnoty, je potrebné k výslednej sume pripočítať 20 %. Celková výška trov konania predstavuje sumu 758,53 eur (bod 4 výrokovej časti nálezu).

19. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 5. apríla 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu